



6. Cultuur en erfgoed voor iedereen

Maastricht, september '26

Cultuur en erfgoed voor iedereen

We liggen op koers met de uitvoering van het beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen. De meerjarige museumvisie is vastgesteld, zodat samenwerking met de provinciale musea wordt versterkt en kleine musea meer ondersteuning krijgen. Het programma voor de Limburgse taal heeft vertraging opgelopen, maar de planning blijft haalbaar, mede doordat er is voorzien in intensivering van de uitvoeringscapaciteit. Het Groeiplan Noord- en Midden-Limburg en de stimuleringsregeling voor bovenlokale evenementen versterken het culturele veld, met speciale aandacht voor Noord- en Midden-Limburg.

We leggen de contouren voor de nieuwe subsidieregeling culturele infrastructuur 2029–2032 in het vierde kwartaal van 2026 sonderend aan Provinciale Staten voor. De definitieve subsidieregeling wordt vervolgens in het eerste kwartaal van 2027 vastgesteld. Dit traject sluit aan bij de vernieuwing van het landelijk cultuurbestel. Met het oog op een evenwichtige spreiding van het culturele aanbod in Nederland blijven we ons actief inzetten via een gerichte lobby richting het Rijk.

Voor erfgoed worden de wettelijke taken uitgevoerd, is een erfgoedmonitor in aanbesteding en zijn projecten zoals het ErfgoedLAB opgestart. Het ErfgoedLAB richt zich specifiek op het herbestemmen van grote monumenten voor duurzaam gebruik. De restauratie van het Genneper Huys is financieel ondersteund. Vanuit de programmabegroting blijven we een aantal omvangrijke restauratieprojecten ondersteunen, waaronder het Hornekwartier in Weert, kloosterdorp Steyl, Abdij Rolduc en het Romeins Museum Heerlen. De hiervoor gereserveerde subsidiemiddelen verwachten we in 2026 en 2027 volledig te benutten.

Bij zeer urgente restauratieopgaven van monumenten schiet de reguliere restauratiesubsidie vaak tekort, mede vanwege hoge restauratiekosten en het ontbreken van cofinanciering door andere overheden. Hierdoor ontbreekt het perspectief op tijdige restauratie en verslechtert de staat van deze monumenten verder. Hiervoor wordt voorzien in een intensivering, om dergelijke projecten toch perspectief op uitvoering te bieden.

6.1.1. Cultuur

Voortgang

We liggen op koers. We geven uitvoering aan de geplande programmering. In het eerste kwartaal hebben PS een besluit genomen over de meerjarige museumvisie. Met de museumvisie 'Waardevol verbonden' wordt een meerjarig kader geboden voor de samenwerking tussen de Provincie en de drie provinciale musea. We geven uitvoering aan de [motie 3233](#) inzake kleine musea en hebben u conform [toezegging 9801](#) geïnformeerd over de uitgangspunten van de subsidieregeling "kleine" musea. Daarnaast is er een opdracht verleend voor een haalbaarheidsonderzoek conform de [motie 3251](#) inzake Cultuurcampus De Schatkamer van Limburg naar de haalbaarheid van een provinciaal collectiedepot. Het uitvoeringsprogramma Limburgse taal is in 2025 opgestart. We verwachten de in 2025 opgelopen achterstand in de planning in 2026 te kunnen inlopen, mede door de intensivering van de uitvoeringscapaciteit die was voorzien in de Voorjaarsrapportage 2026. Daarnaast investeren we voor Limburgse Taal ook in de digitalisering en corpusvorming van de Limburgse taal. Het Groeiplan Noord- en Midden-Limburg loopt goed en draagt daarmee bij aan het versterken van het culturele veld in Noord- en Midden-Limburg. Van de Stimuleringsregeling Bovenlokale evenementen wordt veel gebruik gemaakt. Hiermee ondersteunen we jaarlijks meer dan 200 evenementen op het gebied van cultuur, volkscultuur en sport met een bovenlokale uitstraling.

Afwijkingen

Het Filmfonds is voor 2026 niet geïndexeerd. Daardoor kan het restant op dit budget vervallen (€ 0,02 mln.). Verder zijn de budgetten van de Visitatiecommissie provinciale musea en Nieuwe ontwikkelingen Cultuur verlaagd (€ 0,01 mln. resp. € 0,03 mln.). Dit betreft een bijgestelde meer reële raming voor 2026.

Financiële consequenties

Nieuwe eigen middelen

Niet alleen de afwijkingen of ontwikkelingen zorgen voor aanpassingen in onze begroting. Om verder uitvoering te geven aan ons bestaand beleid verhogen we het budget 'Nieuwe initiatieven' om in 2026 actief in te kunnen blijven spelen op nieuwe initiatieven met een bedrag van € 0,19 mln. Dit bedrag wordt gedekt uit de Programmareserve Cultuur.

Overige bijstellingen - resultaatteffect

Zoals hiervoor onder 'Afwijkingen' toegelicht, kunnen de restanten op de budgetten Filmfonds (€ 0,02 mln.), Visitatie provinciale musea (€ 0,01 mln.) en Nieuwe ontwikkelingen Cultuur (€ 0,03 mln.) kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

€ x 1.000

Product	Omschrijving	Dekking	Bijstelling lasten 2026
	Nieuwe eigen middelen - bestaand beleid		
6.1.1	GS 7-7-2026 Vrijmaken PR Cultuur en Monumenten voor nieuwe initiatieven	Programmareserve Cultuur	188
			188

€ x 1.000

Product	Omschrijving	Dekking	Bijstelling lasten 2026
	Overige bijstellingen - resultaatteffect		
6.1.1	GS 12-5-2026 Nieuwe ontwikkelingen Cultuur, Filmfonds Limburg, Visitatie provinciale musea	Vrijval t.g.v. algemene reserve	-61
			-61

6.2.1. Erfgoed, monumenten en archeologie

Voortgang

We liggen op koers en hebben in het tweede kwartaal van 2026 verder uitvoering gegeven aan onze wettelijke taken op het gebied van archeologie en monumenten. In lijn met landelijke afspraken is een aanbestedingstraject afgerond voor de actualisatie van de Erfgoedmonitor, waarin feiten en cijfers over het erfgoed in Limburg worden gepresenteerd. Het ErfgoedLAB wordt verder voortgezet en heeft als doel grote monumenten te herbestemmen, zodat deze op een functionele en duurzame manier kunnen worden benut. Om de continuïteit en veiligheid te waarborgen van carnavalsactiviteiten ([motie 3193](#)) is de haalbaarheid van een provinciebrede verzekering onderzocht. Dit is niet haalbaar gebleken. Als tegemoetkoming wordt er gewerkt aan het opstellen van een subsidieregeling voor een eenmalige bijdrage aan optochtdeelnemers.

De nadere subsidieregels Archeologie 2025 - 2027 loopt zeer voorspoedig. Veel vrijwilligersorganisaties maken gebruik van deze subsidieregeling. We verhogen daarom het subsidieplafond voor 2026 en 2027. Bij onze werkzaamheden rondom erfgoed en monumenten is veelal sprake van complexe projecten, waarbij we afhankelijk zijn van derden. Deze complexiteit kan ertoe leiden dat de fasering van projecten over de jaren moet worden aangepast. We verwachten echter dat de voor eind 2027 gestelde resultaten worden behaald.

Afwijkingen

- De subsidieregeling Archeologie loopt zeer voorspoedig. Hiervoor is het subsidieplafond voor de looptijd van de regeling (2026 en 2027) verhoogd.
- Voor het merendeel van de restauratieprojecten lijkt de financiële ondersteuning via de provinciale subsidieregeling toereikend. Bij bepaalde urgente restauratieprojecten lopen de kosten echter dermate hoog op dat de reguliere subsidieregelingen onvoldoende uitkomst bieden. Dit leidt ertoe dat bij deze monumenten het perspectief op restauratie ontbreekt en de staat van het monument snel achteruitgaat. Hiervoor wordt een bedrag van € 1,00 mln. vrijgemaakt.
- Voor de uitwerking van [motie 3193](#) inzake Verzekerd van Vasteloavend wordt een subsidieregeling opgesteld als waardering en eenmalige tegemoetkoming voor optochtdeelnemers.
- De Provincie Limburg heeft via het Provinciefonds een bijdrage van € 0,02 mln. ontvangen voor de bescherming en het beheer van archeologisch erfgoed, gebouwde monumenten en cultuurlandschappen. De capaciteit en deskundigheid op het gebied van erfgoed in de fysieke leefomgeving staat onder druk. Het ministerie van OCW, het IPO en de Vereniging van Nederlandse Gemeente (VNG) zijn daarom het Programma Erfgoed en Overheid gestart; een stimuleringsaanpak gericht op duurzame versterking van de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van erfgoed in de fysieke leefomgeving.

Financiële consequenties

Nieuwe eigen middelen

Niet alleen de afwijkingen of ontwikkelingen zorgen voor aanpassingen in onze begroting. Om verder uitvoering te geven aan ons bestaand beleid dekken wij een totaalbedrag van € 1,45 mln. uit de Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie. Wij verhogen de volgende budgetten:

- Om uitvoering te geven aan [motie 3193](#) Wolters c.s. inzake Verzekerd van Vasteloavend wordt in totaal € 0,40 mln. vrijgemaakt voor een subsidieregeling voor praalwagens (€ 0,10 mln. in 2026 en € 0,30 mln. in 2027);
- Om gedurende de looptijd van de subsidieregeling Archeologie 2025–2027 voldoende budget te kunnen blijven garanderen, wordt het subsidieplafond verhoogd met € 0,15 mln. voor 2026 (en € 0,10 mln. in de begroting 2027);
- Voor monumenten met een zeer urgente restauratieopgave, waarbij het perspectief op uitvoering ontbreekt, wordt een bedrag van € 1,00 mln. vrijgemaakt;

- Om in 2026 actief in te kunnen blijven spelen op nieuwe ontwikkelingen en initiatieven wordt een bedrag van € 0,20 mln. vrijgemaakt.

Nieuwe middelen derden

Zoals hiervoor onder 'Afwijkingen' is vermeld heeft de Provincie Limburg via het Provinciefonds een bijdrage ontvangen voor de bescherming en het beheer van archeologisch erfgoed, gebouwde monumenten en cultuurlandschappen (€ 0,02 mln.).

Fasering naar 2027 e.v.

We faseren een totaalbedrag van € 6,40 mln. naar 2027 in verband met de volgende onderwerpen:

- De subsidieaanvraag voor de restauratie en verduurzaming van de voormalige Van Horne Kazerne is in voorbereiding. Een deel van het beschikbare bedrag wordt in 2027 gerealiseerd. Hiervoor wordt een bedrag van € 0,60 mln. gefaseerd naar 2027.
- Zoals in de Voorjaarsrapportage 2026 opgenomen, is bij onze werkzaamheden rondom erfgoed en monumenten veelal sprake van complexe projecten waarbij we afhankelijk zijn van derden. Door deze complexiteit van de projecten wordt de verwachte realisatie van de projecten aangepast. Hiervoor wordt een bedrag van € 4,00 mln. gefaseerd naar 2027.
- De Subsidieregeling Kerken kent een subsidieplafond voor de duur van de regeling (tot 15 december 2027). Voor de afhandeling van subsidieaanvragen in 2027 wordt een bedrag van € 1,50 mln. gefaseerd naar 2027.
- In verband met een verleende meerjarige opdracht voor de Erfgoedmonitor wordt een bedrag van € 0,30 mln. gefaseerd naar 2027, 2028 en 2029 (elk jaar € 0,10 mln.).

Overige bijstellingen - resultaatteffect

Van het budget Beleidsmiddelen Erfgoed is de raming geactualiseerd en kan een bedrag van € 0,26 mln. vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

€ x 1.000

Product	Omschrijving	Dekking	Bijstelling lasten 2026
	Nieuwe eigen middelen - bestaand beleid		
6.2.1	GS 7-7-2026 Vrijmaken PR Cultuur en Monumenten voor urgente restauratieopgave en nieuwe initiatieven	Programmareserve Monumenten, erfgoed, archeologie	1.198
6.2.1	GS 9-6-2026 Ophogen subsidieplafond Nadere subsidieregels Archeologie 2025-2027	Programmareserve Monumenten, erfgoed, archeologie	150
6.2.1	GS 30-6-2026 Motie 3193 Verzekerd van Vastelaovend	Programmareserve Monumenten, erfgoed, archeologie	100
			1.448

€ x 1.000

Product	Omschrijving	Dekking	Bijstelling lasten 2026
	Nieuwe middelen derden		
6.2.1	GS 15-9-2026 Rijksbijdrage bescherming en beheer archeologisch erfgoed, gebouwde monumenten en cultuurlandschappen	Provinciefonds	20
			20

€ x 1.000

Product	Omschrijving	Dekking	Bijstelling lasten 2026
	Fasering naar 2027 e.v.		
6.2.1	GS 15-9-2026 Van Horne Kazerne, restauratie rijksmonumenten, Subsidieregeling Kerken en Erfgoedmonitor	N.v.t.	-6.400
			-6.400

€ x 1.000

Product	Omschrijving	Dekking	Bijstelling lasten 2026
	Overige bijstellingen - resultaat-effect		
6.2.1	GS 12-5-2026 Beleidsmiddelen erfgoed, Nieuwe ontwikkelingen Erfgoed, Bisschoppelijk Centrum Rolduc	Vrijval t.g.v. algemene reserve	-258
			-258

6. Cultuur en erfgoed voor iedereen

